

BIJLAGE 3

Samenvatting Handreiking PHB JGZ voor de uitvoerende JGZ-professional

Het doel van het prenataal huisbezoek JGZ (PHB JGZ)* is dat zwangeren en/of gezinnen in kwetsbare situaties aanvullende ondersteuning kunnen krijgen voor betere kansen voor de baby. De jeugdgezondheidszorg (JGZ) voert het PHB JGZ uit na signalering door anderen, met name geboortezorg medewerkers en indien een zwangere/gezin hiervoor open staat.

De jeugdverpleegkundige die het PHB JGZ uitvoert, heeft bij voorkeur ervaring in het uitvoeren van huisbezoeken en beschikt over goede gesprekstechnieken om de situatie en de vraag te verhelderen en aan te sluiten bij de wensen en mogelijkheden van de (aanstaande) ouder(s). Hij/zij maakt bij voorkeur gebruik van valide signaleringsmethodieken, zoals PreSPARK, Gezamenlijk Inschatten Zorgbehoeften (GIZ) of Samen-Starten. Hij/zij heeft goede kennis van de lokale sociale mogelijkheden en voorzieningen voor ondersteuning en hulp.
Essentieel is een sterke korte lijn tussen de geboortezorg, de jeugdgezondheidszorg, de gemeenten en lokale hulpverlening. Dit is de basis voor een goede zorg voor gezinnen die 'meer' nodig hebben.

*De term Prenataal Huisbezoek JGZ in de wetswijziging wordt ook in de Handreiking PHB JGZ gehanteerd. In het contact de zwangeren/gezinnen wordt het PHB JGZ een huisbezoek bij zwangerschap door de JGZ genoemd.

Wat vraagt dit van de JGZ als uitvoerende organisatie?

De uitvoerende JGZ-organisatie maakt in samenspraak met de geboortezorg en de gemeente (incl. wijkteam) afspraken over:

- De inkoop (zie ook bijlage 4)
- Laagdrempelige bereikbaarheid, via website, voor professionals en inwoners, voor vragen en aanmelden van het PHB JGZ
- De wijze van uitvoeren van het PHB JGZ: de 'eigen' wijk jeugdverpleegkundige of een jeugdverpleegkundige met de specifieke taak
- Management afspraken met gemeente en wijkteam, en geboortezorg partners (VSV, IGO) o.a. over
  - gezamenlijke scholing
  - deelname en vertegenwoordiging JGZ aan het Verloskundig Samenwerkingsverband (VSV)
  - signaleringsmethodieken en werkwijzen op elkaar afstemmen
  - afstemming en terugkoppeling in het netwerk
  - delen en bespreken monitoringsgegevens PHB JGZ
  - evaluatie (momenten en wijze)
- Organisatie van de uitvoering:
  - deskundigheidsbevordering prenatale fase en sociale kaart
  - werkbegeleiding en intervisie uitvoerenden
  - werkafspraken in de uitvoering

Wat zijn de taken en verantwoordelijkheden voor jou als uitvoerder van het PHB JGZ

De jeugdverpleegkundige die het huisbezoek bij zwangerschap door de JGZ gaat uitvoeren, neemt na aanmelding contact op met het gezin, stelt zich voor, legt (nogmaals) het doel en de werkwijze uit en kijkt of er een afspraak gemaakt kan worden. Indien de ouder aangeeft liever niet thuis af te spreken, wordt samen gekeken naar andere mogelijkheden.

BIJLAGE 3

Uitvoeren van het huisbezoek bij zwangerschap door de JGZ:

- De jeugdverpleegkundige staat naast de zwangere en/of het gezin en denkt mee in mogelijke aanpakken of oplossingen.
- De jeugdverpleegkundige gaat er van uit dat iedere ouder het beste wil voor zijn/haar kind.
- De jeugdverpleegkundige benoemt de positieve aspecten die er ook zijn.
- De jeugdverpleegkundige geeft de ouders het vertrouwen dat hij/zij er is om hen te helpen.
- Hij/zij diept de situatie met de zwangere uit, bij voorkeur via een gevalideerde methodiek.
- De hulpvraag en de behoeften worden verhelderd.
- De situatie wordt samen in kaart gebracht, waarbij de jeugdverpleeg-kundige nogmaals benoemt wat er goed gaat.
- De uitvoerende jeugdverpleegkundige kan vervolgens in overleg met de ouder(s):
  - Bevestigen dat het goed gaat, en geen verdere professionele steun op dit moment nodig is.
  - Adviezen geven of voorlichting bieden, o.a. over zwangerschap, geboorteproces, ouderschap, opvoeden.
  - Uitzoeken en bespreken welke hulp beschikbaar is:
    - adviseren en ondersteunen naar verdere hulp
    - kortdurende JGZ-ondersteuning, waarbij in één of enkele contacten het gezin zich voldoende gesteund weet
    - langdurende preventieve JGZ-ondersteuning, zoals geboden vanuit interventieprogramma's VoorZorg of Stevig Ouderschap
    - de weg wijzen naar gemeentelijke voorzieningen (bijvoorbeeld schuldsanering, armoedebestrijding, huisvesting, buurthuis-werk, tienergroepen, etc.)
    - de weg wijzen naar gezinsondersteuning door vrijwilligers, bijvoorbeeld Home Start, Moeders Informeren Moeders (MIM) of Steunouders
    - de weg wijzen naar zwangerschaps- of opvoed-bijeenkomsten, zoals Centering Pregnancy, a.s. ouderbijeenkomsten etc.
    - de weg wijzen naar passende hulpverlening
  - Zorg (warm) overdragen aan andere hulpverleners.

Op basis van het gesprek of de gesprekken komen de verpleegkundige en de zwangere (en haar partner of steunend netwerk) tot een plan van aanpak. De mogelijkheden hangen af van de situatie, de vraagstelling en de lokale afspraken. De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende aanbod ter opvolging van het huisbezoek bij zwangerschap door de JGZ.

Regie voeren

Bij complexe situaties, waarin ouders niet zelf de regie kunnen of willen voeren, voert de jeugdverpleegkundige in overleg met de coördinerend verloskundig zorgverlener en het gezin de regie ten aanzien van de sociale/maatschappelijke vraagstukken, tot er vaste een regievoerder is vastgesteld.

- De jeugdverpleegkundige houdt een vinger aan de pols en checkt of de passende hulp is ingezet.
- De jeugdverpleegkundige blijft beschikbaar voor vragen van het gezin.

Evaluatie

De jeugdverpleegkundige spreekt een evaluatiemoment en -vorm af, gericht op het proces, het plan van aanpak, het effect en de samenwer-king.

Terugkoppelen

De jeugdverpleegkundige zorgt voor terugkoppeling naar de geboorte-zorg (coördinerend zorgverlener verloskunde) en indien een ander de verwijzer is, ook naar de verwijzer.

BIJLAGE 3

- De jeugdverpleegkundige houdt een vinger aan de pols en checkt of de passende hulp is ingezet.
- De jeugdverpleegkundige blijft beschikbaar voor vragen van het gezin.
- De jeugdverpleegkundige spreekt een evaluatiemoment en -vorm af.

Registreren

De jeugdverpleegkundige registreert conform afgesproken de bevindingen en de voortgang.

Wat biedt het PHB JGZ de jeugdgezondheidszorg?

- Goede ingang voor contact, juist bij zwangeren/gezinnen in een kwetsbare situatie.
- Beter zwangerschapsproces, betere geboorte uitkomsten en een beter toekomstperspectief door eerdere en betere ondersteuning.
- Versterkte samenwerking en afstemming in het netwerk.
- Zorgt voor een verbindende rol in de publieke gezondheid en het maatschappelijk veld.